

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-620

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Patomäki, Aija			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ikääntyvän työttömän työllistymisen esteet. Tutkielma työsuuntautuneista ikääntyvistä työttömistä, aktivoinnista ja työllisyysvaikutusten arvioinnista			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-08-29	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 89
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa selvitetään ikääntyvien eli 45 vuotta täyttäneiden työttömien työllistymisen esteitä ja työllisyysstrategista aktivointia 1990-luvun lopun Suomessa. Tutkimuskohteena ovat työhön suuntautuneet ikääntyvät työttömät, jotka eroavat yleensä taustatekijöiltään selvästi eläkkeelle suuntautuneista työttömistä.</p> <p>Tutkimus muodostaa kokonaisuutena meta-arvioinnin, jossa erilaisten valmiiden lähteiden perusteella arvioidaan ikääntyvien työllistymisen esteitä sekä työttömyysongelmaan tarjottuja ratkaisumalleja. Ikääntyvien työllistymisen esteitä ja työvoimapolitiittisen aktivoinnin toimenpiteitä tarkastellaan erityisesti realistisen arvioinnin näkökulmasta, jolloin pyritään selvittämään millainen aktivointitoimenpide todennäköisimmin työllistää ikääntyvän työsuuntautuneen työttömän suurtyöttömyyden olosuhteissa. Tutkielman aineistona on käytetty pääasiassa kirjallisia lähteitä: suomalaisia ja ulkomaisia tutkimuksia, artikkeleita, tilastoja ja työvoimapolitiittisia arviointiraportteja. Suurin osa lähdekirjallisuudesta on julkaistu vuosina 1995 - 99. Lisäksi tutkimusta varten on haastateltu kolmea ikääntyvien työttömyyden asiantuntijaa toukokuussa 2000. Työhön suuntautuneiden ikääntyvien työttömien työllistymisen esteet on jaettu tutkielmassa kolmeen ryhmään. Toistaiseksi ikääntyvien työttömyyttä käsittelevissä tutkimuksissa ja artikkeleissa on korostettu pääasiassa työttömien yksilöllisistä ominaisuuksista ja sosiaaliturvajärjestelmän kannustamattomuudesta juontavia työllistymisen esteitä. Samaan aikaan ratkaisuna työttömyysongelmaan on tarjottu erityisesti työvoimakoulutusta, kuntoutusta ja toisaalta työttömyys- ja eläketurvan leikkauksia ja myöntämisehtojen tiukennuksia. Tässä tutkielmassa painotetaan kuitenkin erityisesti työmarkkinoiden rakenteeseen ja ikääntyvän työvoiman heikkoon kysyntään liittyviä työllistymisen esteitä, jotka korostuvat työhön suuntautuneiden työttömien kohdalla. Kyselytutkimusten mukaan työhön suuntautuneet ikääntyvät työttömät ovat keskimäärin eläkkeelle suuntautuneita nuorempia, terveempiä ja paremmin koulutettuja ja he hakevat aktiivisesti töitä useammin kuin eläkkeelle suuntautuneet työttömät. Tutkielmassa myös vapaaehtoinen osallistuminen työhallinnon aktivointitoimenpiteisiin tulkitaan työhön suuntautumisen merkiksi.</p> <p>Useiden tutkimustulosten mukaan edes hyvä koulutus ja työkyky, aktiivinen työnhaku tai työvoimapolitiittisiin aktivointitoimenpiteisiin osallistuminen eivät merkittävästi paranna ikääntyvien työttömien työllistymistodennäköisyyttä. Tilastollisesti työttömyys muodostuukin yleensä sitä pitkäkestoisemmaksi mitä vanhemmasta henkilöstä on kysymys. Todellisuudessa ikääntyvien työmarkkina-asema on vielä työvoimatilastoissa kuvattuakin heikompi, koska usein ikääntyvien pitkäaikaistyöttömyyden katkaisee muutamaksi kuukaudeksi työvoimapolitiittinen aktivointitoimenpide, joka kuitenkin vain harvoin johtaa pidempään työsuhteeseen. Nousukaudellakin parhaiksi työllistymiskeinoiksi ovat osoittautuneet yrittäjäksi ryhtyminen tai työllistyminen aiemmalle työnantajalle. Tosin on korostettava, että ikääntyvät eivät ole yhtenäinen joukko työllistymistodennäköisyyden suhteen. Vielä 45 - 54-vuotiaana uudelleen työllistymisen mahdollisuudet ovat kohtuullisen hyvät, mutta 55 - 64-vuotiaista työttömistä työllistyy enää muutama prosentti.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords ikääntyvät työntekijät - aktivointi työllistyminen - työttömät - keski-ikäiset			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			